

cinema

Srdcová královna

Znepokojivý příběh síly,

PŘÍLIŠ OSOBNÍ ZNÁMOST

Do kin míří nová česká komedie

Bídníci

Film inspirovaný
vzpomínkami z roku 2005

Králíček Jojo

Malý nacista
a jeho imaginární přítel

Kult: Pět milionů let k Zemi

Kino pro uši: **Fantom opery**

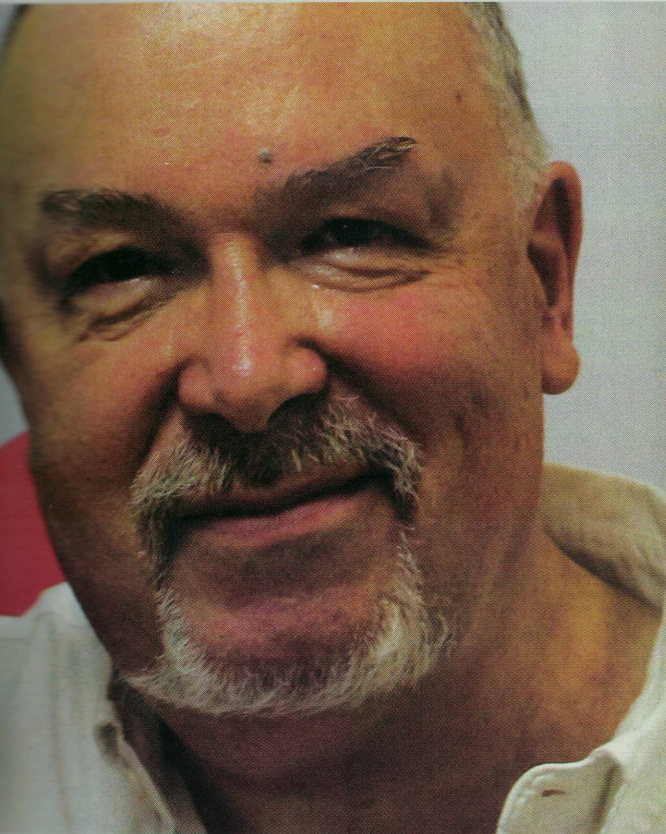
Legenda: **Jiří Trnka**

Archiv: **Adelheid**

Francouzský film **Tenkrát podruhé**
Daniel Auteuil se vrací o 40 let zpátky

Lech Majewski:

Nepatřil jsem do žádného filmového stylu, šel jsem svojí cestou a vždycky jsem vyčníval.

TO CINEMA

Lech Majewski

29. VI. 2019

Polský režisér Lech Majewski se narodil 30. 8. 1953 v Katovicích. Studoval na Akademii a projevil svůj talent nejen jako spisovatel, ale také jako malíř a básník. Jeho dalším krokem bylo studium na Filmové škole v Lodži. Jeho první film se jmenoval *Zwiastowanie* a natočil jej v roce 1978. Dva roky nato natočil film *Rytíř* a poté emigroval do USA. Tam režíroval nebo spolupracoval na mnoha kritikou kladně přijatých filmech jako např. *Zajatec Ria*, *Evangelium podle Harryho* nebo *Skleněné rty*. Byl hostem Letní filmové školy 2019 v Uherském Hradišti, kde obdržel i hlavní cenu za přínos světové kinematografii.

ale v Krakově. Jednou to někdo napsal špatně na internetu a od té doby se ta chyba šíří všude a já se to snažím marně dát na správnou mez.

❖ **V Národní filmové škole v Lodži byl Vaším učitelem Wojciech Has, který vás učil režírovat. Přijal jste všechny jeho rady bez námitek, jako žák a učitel, nebo jste se s ním často přel a měl rozdílné názory?**

Ne, ne, nehádali jsme se a ani nepřeli. Byl to dobrý přítel a umělecky mě vzal pod svá křídla. Byl jsem velice šťastný, že někdo jako on a s takovou představitostí byl mým učitelem. Měli jsme velice podobné pocity a myšlení a dobře jsme si rozuměli.

❖ **Wojciech vždy schválně ignoroval politická témata ve svých filmech, což jste po něm moc nepochytil. Měl jste vždycky pocit, že musíte říct nahlas své názory, což byl i důvod, proč jste emigroval poté, co bylo v Polsku vyhlášeno stanné právo?**

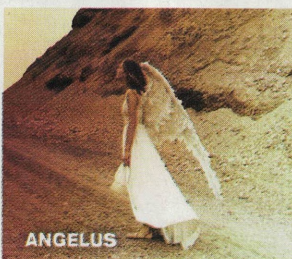
Hm, možná částečně. Ale byla to víceméně osobní situace. Já jsem nikdy nebyl žádný politický bojovník v pravém

❖ **Co Vás motivovalo k tomu, že jste šel na uměleckou školu do Varšavy? Bylo to s požehnaním rodičů, nebo proti jejich vůli?**

Rodiče s tím nemají nic společného. Začal jsem malovat, když mi bylo patnáct let a o rok později jsem již měl svoji vlastní výstavu a vyhrál jsem hlavní cenu za návrh plakátu, takže pro mě to tak nějak byla přirozená cesta. Ale akademie nebyla ve Varšavě,

EVANGELIUM PODLE HARRYHO

ANGELUS

významu toho slova. Víc jsem se soustředil na to, jak to říct... vnitřní život. Odjel jsem do Anglie, abych se tam pokusil sehnat peníze na svůj další projekt, a připadal jsem si tam úplně opuštěný, takže jsem odletěl do New Yorku a tehdy bylo vyhlášeno stanné

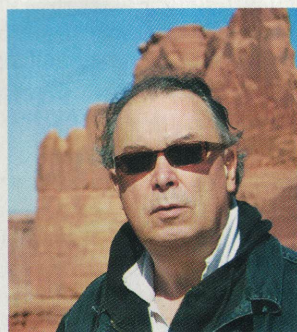

právo. Můj pas byl prohlášen za neplatný a já jsem se nemohl vrátit domů a popravdě ani nechtěl. Do Polska jsem se vrátil až za deset let již s americkým občanstvím.

❖ **Takže Vaše emigrace byla podobná té Miloše Formana, nic dramatického. Živořil jste stejně jako on, než jste se uchytil?**

Legrační je, že když jsem se dostal do New Yorku, potkal jsem tam Michaela Hausmanna, který produkoval Fomranovy filmy. Naučil mě, jak produkovat svůj první americký film, takže jsem byl nejen jeho režisérem, ale i producentem. Michalovi se do toho producentsky nechtělo, tak mi řekl: „Člověk s takovou představitostí a vizí jako ty musí vědět, jak

produkovat, protože jen tak si udržíš svoji nezávislost.“ Měl jsem štěstí, že jsem byl obklopen dobrými lidmi, jako byli Wojciech Has anebo můj další profesor na škole Grzegorz Królikiewicz, kteří ke mně byli velmi laskaví. Wojciech měl v sobě smysl pro ušlechtilé filmy, něco jako Visconti, zatímco Królikiewicz měl velice analytickou paměť. Jeho schopnost analyzovat celý

film byla úžasná, připadal mi jako chirurg, který odnímá od sebe jednotlivé části, významy a symboly. Michael Hausmann mě také naučil, jak fungovat, jak získávat peníze a navigoval mě správným směrem do amerických finančních vod a do právní zodpovědnosti. Tehdy jsem odjel do Anglie zkusit sehnat peníze na svůj film o horníkovi, který se zamiluje. Chtěl jsem to celé točit v Polsku, ale potřeboval jsem peníze na hudbu od The Beatles, a tak jsem se vydal do Anglie. Byl jsem tam opuštěný, a tak jsem si říkal, že bych to mohl natočit v Yorkshire, ale Hausmann se mě zeptal, proč to raději nenatočím v Pittsburgu.

Takže jak vidno, jeden projekt mě dostal z Polska přes Anglii až do USA. Chtěl jsem u sebe mít Jerzy Zielinského jako spolupracovníka, ale Hausmann byl proti a říkal mi: „To byste spolu mluvili jen v polštině a já bych vám nerozuměl ani slovo a tuhle hroznou zkušenost mám už z doby, kdy Forman měl u sebe Ondříčka při natáčení *Amadea*. Mluvili spolu česky a já si připadal jako idiot, protože jsem jim nerozuměl.“ Takže nakonec jsem ten film přečten s Jerzym natočil a Miloš Forman ho dal do svého Top Ten filmů roku 1985.

❖ **Miloš Forman často vyprávěl, že když přijel do New Yorku, měl dolar na den a za to si koupil plechovku fazolí a pivo. Vy jste také měl takový nuzný začátek, nebo jste na tom byl lépe?**

Když jsem pobýval v Londýně, hladověl jsem. Neměl jsem žádné peníze a jen vůně jídla z restaurací mi přinášela závrať a málem jsem omdlel. Pak jsem potkal režiséra Lindsay Andersona, který mi půjčil tisíc liber, tedy vlastně mi je spíše dal. Řekl mi, že potřebuji nějaké peníze, abych tady přežil, a napsal také Britskému filmovému odborovému svazu a zařídil mi členství, takže jsem mohl pracovat v britském

filmovém průmyslu a vydělat si nějakou libru. Takže mi tím velmi pomohl a s jeho penězi jsem se okamžitě vydal do New Yorku.

❖ **V jakém stavu byla polská kinematografie na konci 70. let? Také tvrdá cenzura jako v Československu?**

Ano, točily se hlavně filmy o morálce a lidském postoji ve společnosti. Wajda a další mladí režiséři točili takovéto společensky uvědomělé filmy, ale mě tenhle přístup nikdy nezajímal. Když vám řeknu, že jsem se tehdy připravoval natočit film o rytíři ze 13. století, tak vám musí být jasné, že jsem do tehdejší polské kinematografie moc nezapadal, naopak jsem hodně vyčníval. Nemyslím, že by moje filmy byly součástí jakéhokoliv směru. Jdou si svoji vlastní cestou.

❖ **V roce 1988 jste natočil film o slavném vlakovém bankovním lupiči Ronnie Biggsovi. Co Vás k tomu vedlo, nějak jste ho obdivoval, nebo Vám to připadalo jako dobrý námět?**

Můj otec pracoval pro společnost, která nakupovala po světě rudu pro polské ocelárny, a tak často jezdil do Brazílie a z Rio de Janeira mi posílal pohledy. Takže jsem se tam ze zvědavosti vždycky chtěl podívat. Jakmile jsem skončil film s Michaelem Hausmannem, potkal jsem polského producenta, který chtěl, abych natočil film o tom, jak Theodor Roosevelt jezdil lovit do Amazonie. To mě ale vůbec nezajímal, nicméně na jeho návštěvu byla adresa v Rio de Janeiru, tak jsem mu zavolal a řekl mu, že jsem se tam vždycky chtěl podívat a proč bychom nenatočili film tam. Souhlasil s poznámkou, že momentálně žádný námět nemá a mně v té chvíli bleskla hlavou vzpomínka na dětství, kdy jsem viděl fotku Ronnie Biggse s mulatkami na pláži Copacabana. Věděl jsem, že má omezený pohyb a nesmí mimo

MLÝN A KŘÍŽ

ONIRICA: PSÍ POLE

město, tak mě napadl název *Vězeň z Ria*. S tím souhlasil, tak jsem tam odletěl a rok jsem s Ronniem pracoval na scénáři. Bylo mi tehdy 31 let a bylo to pro mě velké dobrodružství. S Ronniem jsem navštívil všechny noční kluby a školy samby. Film se promítal v Cannes, koupila ho společnost Tri Star Columbia, dostal se tak do Hollywoodu a Ronnie z něj byl nadšený. Hudbu komponoval Hanz Zinner, byl to jeho debut.

❖ **Jaký byl váš průlomový film v Americe?**

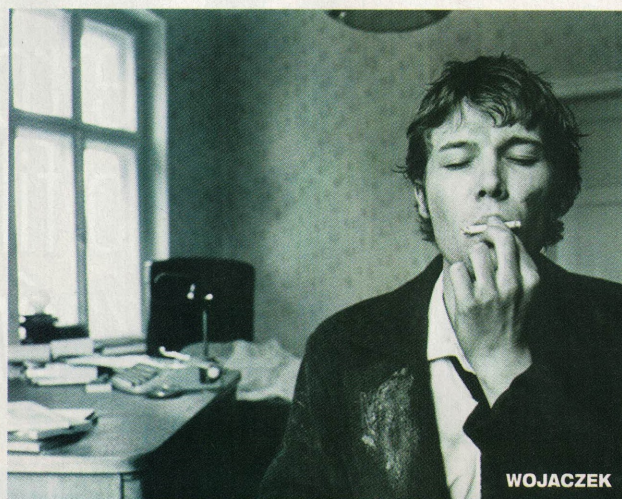
Hm, těžko říct. Oba moje filmy *Let smrkové husy* a *Vězeň z Ria* byly promítány v Cannes a měly dobré kritiky. Díky nim jsem dostal řadu komerčních nabídek, které jsem odmítnul. Začal jsem učit scenáristiku na univerzitě v Yale a pak jsem potkal Jeana-Michela Basquiata. Umřel o několik let později a já jsem začal psát jeho příběh. A když jsem dělal

průzkum, narazil jsem na Juliana Schnabela a požádal jsem ho o spolupráci na dialozích, protože malíři v New Yorku mají jako každá komunita svůj vlastní jazyk, kterému jsem nerozuměl. Takže jsme spolu začali pracovat, ale naráželi jsme na jeden problém za druhým kvůli Basquiatově otcí. Podíval se na scénář a říkal, že nemáme šanci, aby takto vypadal náš film. Takže to šlo k soudu, museli jsme změnit scénář, který se mi nelíbil, a tak jsem to nakonec dělat nechtěl a požádal Juliana, aby to režíroval, zatímco já se stal jeho producentem.

❖ **Na tomto filmu jste spolupracoval s Davidem Bowiem. Bylo obtížné s ním vyjít, přece jenom to byla velká hvězda?**

David hodně moc chtěl hrát Warhola v tomto filmu a byl v tom velmi dobrý.

❖ **Váš další film *Evangelium***

WOJACZEK

podle *Harryho* jste točil ve spolupráci se známým režisérem Davidem Lynchem a jeho společností. Vybral si on Vás, nebo Vy jeho?

Po projektu *Basquiat* jsem se přestěhoval z New Yorku do Los Angeles. Začal jsem spolupracovat se společností Propaganda Films, která dělala videoklipy pro hvězdy, jako byla Madonna nebo Michael Jackson, a byl jsem umělecký poradce pro koncerty. Natočili jsme sérii *Twin Peaks* a film *Wild at hearts* a já při tom potkal Davida a začali jsme se bavit o případné spolupráci. Pro film *Evangelium podle Harryho* jsem objevil nového, zajímavého herce a dal jsem mu jeho první hlavní roli. Jmenoval se Viggo Mortensen.

❖ **Pracujete stále v Polsku a pomáháte místním filmařům se svými zahraničními kontakty a vlivem, nebo bydlíte trvale v USA, máte americké producenty a do Polska se**

jen vracíte, abyste točil na levnějších lokacích?

Ne, nejždím do Polska kvůli levnějším lokacím, jezdím sem proto, že se mi líbí místní krajina, narodil jsem se a vyrůstal ve Slezsku a jezdím do Katovic, kde mi rodiče, kteří již bohužel umřeli, nechali svůj byt. Můžu filmovat kdekoli, ale tuhle krajinu opravdu miluji. Mám polské a americké občanství a také mám byt v Benátkách, kam často jezdím. Můj současný projekt mě zavedl opět do Polska.

❖ **V roce 2006 uspořádalo Muzeum moderního umění v New Yorku retrospektivu Vaší práce. Bylo to něco jako pocta a uznání Vašeho celoživotního díla?**

Samozřejmě, a když si ještě uvědomíte fakt, že jsem byl nejmladší osobou, které kdy v historii takovou retrospektivu udělali, protože obvykle byli ocenění již mrtví nebo jim bylo hodně přes 90 let, je to největší pocta, kterou jsem mohl od takovéto velké instituce dostat. Samozřejmě to pro mě byla velká čest a byl jsem zaskočen a vzrušen, když mi řekli, že to na moji počest chtějí zorganizovat. Nevěřil jsem tomu až do té doby, než mi někdo řekl: „Lechu, tohle je velice neobvyklé, to se v historii ještě nikdy nestalo.“ Podle kurátora Laurence Kardische jsem malířem starých časů, který přenáší obrazy do filmu.

Děkujeme za rozhovor Vítek Formánek a Eva Csölleová

SKLENĚNÁ ÚSTA

EVA CSÖLLEOVÁ, CINEMA